



Myöhäinen sato ennakoi suuria talvitappioita ja kosteaa hunajaa



Viime kesänä satoa saatiin heinäkuun satokatkon jälkeen monin paikoin vielä myöhään elokuussa. Myöhäinen sadonkorjuu siirsi ruokintaa ja elokuun varroantorjuntaa, mikä voi johtaa talvitappioihin.

Tämän vuoden satokausi näytti loppuvan kuin seinään heinäkuun alun kylmän ja sateisen sään yllättäessä tarhaajat. Elokuu korjasi tilannetta jonkin verran, mutta sato näyttäisi jäävän selvästi pitkäaikaisten keskiarvojen alapuolelle. Tarkempi tieto saataneen satokyselyn tuloksista.

Heinäkuun kylmä sää siirsi joidenkin satokasvien kukintaa, ja mettä tuli syyskesällä yllättäen jonkin verran myös kanervasta. Pitkälle elokuun puolelle jatkunut satokausi myöhensi sadonkorjuuta. Myöhäinen sadonkorjuu taas aiheutti ketjureaktion, jossa ruokinnan aloitus ja varroantorjunta siirtyvät myöhemmäksi, ja nämä yhdessä ennakoivat huonoa talvehtimistä.

Vahva, terve yhteiskunta kestää talven

Talvitappiot olivat Suomessa viime talvena erittäin suuret, 18,7 prosenttia. Kaikkein korkeimmat tappiot Pohjoismaissa ja Baltian maissa koettiin kuitenkin Tanskassa, missä tappioprosentti oli peräti 22,3. Kun tappioprosenttiin lasketaan myös heikentyneet pesät, COLOSS-internetkyselyn tappiot nousivat Suomessa lähelle 30:tä prosenttia.



Laidasta laitaa ja ylhäältä alas miehitetty vahva yhteiskunta selviää talvesta parhaiten. Heikkoja yhteiskuntia voi vielä ruokintalaatikoita poistettaessa yhdistellä.

Talvella lentoaukko on täysin auki. Hiirenestimen voi laittaa heti, kun lämpötila laskee noin viiden asteen tuntumaan eivätkä mehiläiset lennä säännöllisesti. Tarvittaessa mehiläiset pääsevät kyllä kulkemaan hiirenestimen läpi.

kanssa seuraukset voivat olla kohtalokkaita. **Lassi Kauko** kertoo talvitappioista lisää omassa artikkelissaan (sivulla 156).

Kaikkein tärkein talvitappioita ehkäisevä asia on vahva, terve yhteiskunta, josta punkit on torjuttu ajallaan. Lisäksi pesässä on oltava nuori emo, jonka siittiösäiliössä riittää siittiöitä elintärkeiden, kevään ensimmäisten työlaisten munintaan. Syksyllä kannattaa ehdottomasti yhdistää heikot yhteiskunnat ja ne pesät, joilla on emo-ongelmia. Mehiläiset eivät myöskään kuole talvella kylmyyteen, vaan kosteus on niille pahin uhka.

Varroan torjunta marras-joulukuulla erittäin tärkeää

Varsinkin tällaisena syksynä, jolloin elokuun varroantorjunta on syystä tai toisesta jäänyt syyskuulle, marras-joulukuun varroantorjunta on erittäin tärkeä. Samalla kannattaa tarkistaa paljonko punkkeja käsittelyssä putoaa: Ennen oksaalihappotiputusta tai -kaasutusta puhdistetaan varroanlaskentalevy tai vastaava alusta. Noin viikon kuluttua käsittelystä lasketaan pudonneet punkit. Näin myöhään syksyllä muurahaiset eivät vääristä

tulosta eivätkä mehiläisetkään enää puhdistu pohjia.

Jos punkkeja putoaa enemmän kuin 200, kannattaa valmistautua torjumaan varroa keväällä heti puhdistuslennon jälkeen.

Muu pesien talvisuojaus

Viime talvena talvitappioita aiheuttivat myös hiiret. Syksyllä pesään liivahtanut hiiri saa paljon tuhoa aikaan. Pahimmassa tapauksessa tarhaaja on laittanut hiiriverkon lentoaukon eteen silloin, kun hiiri on jo ollut sisällä pesässä, ja niin hiiri on jäänyt pesään talveksi. Jopa hiirenpesä löytyy talvella menehtyneistä tai heikentyneistä yhteiskunnista.

Kevyt pesäkalustoissa on uutena riittävän matala lentoaukko, jotta se toimii samalla hiirenestimenä – jotkut päästäiset tosin saattavat mahtua sisään siitäkkin. Jo ensimmäisenä kesänä mehiläiset suurentavat lentoaukkoa, ja myös hiiret tai linnut saattavat isontaa sitä ulkoapäin. Tällöin hiirenestin on välttämätön. Kaiken kaikkiaan hiirenestin on helppo ja edullinen keino estää tappioita.



Lumisuoja estää paitsi lumen pakkautumisen ja jäätyneen myös jossain määrin esimerkiksi talittintien toimintaa lentolaudalla. Jäätyneet lumi lentolaudalla tukehduttaa mehiläisyhteiskunnan.

Kosteaa hunajaa päätyy helposti taloushunajaksi

Hunajan kosteusprosentti on puhuttanut tarhaajia taas tänä syksynä. Viimeiseksi kerätty hunaja jää usein mehiläisiltä peittämättä, ja tällöin se on herkkää ympäristön kosteudelle. Hunajan ominaisuuksiin kuuluu, että se imee itseensä ympäristöstä kosteutta ja sen mukana myös hajuja ja makuja. Hunajan säilytystilan tulee olla puhdas ja hajuton, ja tilan suhteellisen kosteuden on oltava alle 60 prosenttia.

Joissain tapauksissa myös peitetyn hunajan kosteudeksi on mitattu yli 18 prosenttia. Viimeksi kerätty, vielä peittämätön hunaja saattaa kuitenkin olla peitettyä hunajaa kuivempaa, jolloin hunajaerän lopullinen kosteus jää silti alle 18 prosenttiin.

Hunaja-asetus (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150392>) määrää, että hunajan kosteus saa olla enintään 20 prosenttia. Hyvää Suomesta -merkkiä käyttävien laatuvaatimukset puolestaan edellyttävät kosteudeksi enintään 19 prosenttia. Hunajan käymisriski kasvaa kuitenkin

oleellisesti, kun kosteus nousee yli 18 prosenttiin. Lisäksi hiivaitioiden määrä ja säilytyslämpötila vaikuttavat käymisen alkamiseen. Hunaja, joka on lähtenyt käymään, on aina taloushunajaa, eikä sitä siis tule myydä kuluttajille hunajana.

Hunaja-asetus määrittelee taloushunajan sellaiseksi hunajaksi,

- jonka kosteus on korkeintaan 23 % (kanervataloushunaja enintään 25 %)
- joka on lähtenyt käymään
- jossa on vieraita hajuja tai makuja
- jota on ylikuumennettu (HMF yli 40 mg/kg, vertaa Hyvää Suomesta -merkin käyttäjällä alle 15 mg/kg).

Hunajaa ei tarvitse heittää kaatopaikalle tai tuhota muulla tavalla, jos se on lähtenyt käymään tai esimerkiksi kuumentunut liikaa. Sellaisen hunajan voi aina myydä taloushunajana, joka soveltuu hyvin teollisuuskäyttöön tai muiden myöhemmin jalostettavien elintarvikkeiden ainesosaksi.

OKSAALIHAPPOLIUKSEN VALMISTAMINEN

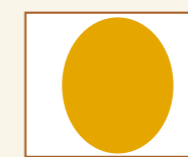
Liutetaan 7,5 g oksaalihappoa 1 dl:aan lämmintä vettä, ja liuokseen liutetaan vielä 100 g sokeria. Annos riittää 3–5 pesälle. Säilytä valmis liuos kylmässä, käytä huoneenlämpöisenä. Älä käytä ylivuotista liuosta.

Annostele oikein pesille

Oksaalihappoa laitetaan pesään mehiläismäärän mukaan. Tiputtele oksaalihappo esimerkiksi muoviruiskulla mehiläisten päälle kakkuväleihin, 4 ml / täysin miehitetty Langstroth-laatikon kakkuväli. Puoliksi mehiläisten täyttämään Langstroth-pesään 20 ml, täpötäyteen 40 ml. Erittäin vahvaan kaksiosastoiseen pesään voi laittaa maksimimäärän, 50 ml.

Kaksiosastoiseen Farrar-pesiin käytetään samaa annostusta kuin Langstroth-pesiin. Sisällä talveutettavaan yksiosastoiseen Farrar-pesiin annetaan vain 3 ml / täysin miehitetty kakkuväli.

Oksaalihapon annostelu pesille



Puoliksi täynnä
20 ml



Melko täynnä
30 ml



Aivan täynnä
40 ml